

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๔๘

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาวไทย

สรุปข้อเท็จจริง

๑. เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๖ มีคำสั่งให้รับคำร้องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคชาวไทย ในฐานะผู้ถูกร้อง เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

๒. เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ มีคำสั่งให้รับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคชาวไทย (ผู้ถูกร้อง) รวมไว้ในสำนวน และให้ส่งสำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาวไทย สรุปข้อเท็จจริงจากคำร้องและเอกสารประกอบ ดังนี้

๓. เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคชาวไทย โดยนายเล็ก ช้างเผือก รองหัวหน้าพรรค รักษาการแทนหัวหน้าพรรคชาวไทย ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ มีมติ

(๑) เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ รวม ๓ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๘ ข้อ ๑๕ และข้อ ๓๑

(๒) เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๑๒ คน โดยมีนายฉัตรศรีเฟื่องฟู เป็นหัวหน้าพรรค และนายรัชชชัย ทองใบน้อย เป็นเลขาธิการพรรค

๔. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินกิจการของพรรคชาวไทย ว่าได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคหรือไม่ อย่างไร โดยดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้พรรคชาวไทยส่งเอกสารและชี้แจงเพิ่มเติมว่า

๑. การเรียกประชุมใหญ่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือไม่

๒. การส่งสำเนาใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและเอกสารประกอบถูกต้อง หรือไม่

(๒) มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ วิสามัญพรรคชาวไทย มีภูมิลำเนาอยู่ จำนวน ๑๕ จังหวัด ดำเนินการสอบปากคำเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง ว่าผู้ที่มีชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม ได้เข้าร่วมประชุมและลงลายมือชื่อด้วยตนเองหรือไม่

๕. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินกิจการของพรรคชาวไทย กรณีแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคตามมติ ที่ประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าว ซึ่งข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๐ กำหนดให้ การประชุมใหญ่ของพรรคประกอบด้วย (๑) กรรมการบริหารพรรค (๒) สมาชิกของพรรค ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (๔) ผู้แทน ของสาขาพรรคตามข้อ ๖๖ ในกรณีที่มีสาขาพรรค และ (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจาก คณะกรรมการบริหารพรรค ข้อ ๖๖ กำหนดให้ประธานสาขาเป็นผู้แทนของสมาชิกสาขานั้น เข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรค หากประธานสาขาพรรคไม่สามารถเข้าร่วมประชุมใหญ่ได้ ให้มอบหมายให้รองประธานสาขาพรรคหรือกรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งมาร่วมประชุมใหญ่ ของพรรคแทน และข้อ ๑๐๖ กำหนดให้การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งการประชุมใหญ่พรรคชาวไทยครั้งดังกล่าว มีข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ไม่มีผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง กล่าวคือ ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖๖ กำหนดให้ประธานสาขาพรรคเป็นผู้แทนสมาชิกสาขานั้นเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรค หากประธานสาขาพรรคไม่สามารถเข้าร่วมประชุมใหญ่ได้ให้มอบหมายรองประธานสาขาพรรค หรือกรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรคแทน ข้อเท็จจริงนายทะเบียน พรรคการเมืองได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคชาวไทยชี้แจงว่า ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ มีผู้แทนของสาขาพรรคเข้าร่วมประชุมด้วยหรือไม่ พรรคชาวไทย ชี้แจงว่าไม่สามารถระบุได้ว่าบุคคลใดมาจากสาขาใดและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกับรายชื่อกรรมการสาขาพรรคชาวไทยทั้ง ๑๔ สาขาแล้ว ไม่ปรากฏชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่เป็นผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๖๖ แต่อย่างใด

(๒) ไม่มีเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าการประชุมใหญ่วิสามัญครั้งดังกล่าว ประกอบด้วย สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค กล่าวคือ ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๙๐ (๕) กำหนดให้การประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วย สมาชิกพรรคที่ได้รับเชิญจาก คณะกรรมการบริหารพรรค และข้อ ๒๑ (๔) สิทธิของสมาชิกพรรคให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคจะพิจารณาเป็นกรณีไป ข้อเท็จจริงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบ เอกสารหลักฐานประกอบคำชี้แจงของพรรคชาวไทยแล้ว ไม่ปรากฏรายชื่อสมาชิกที่ได้รับ ความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๙๐ (๕) และคำบอกกล่าวเรียกประชุมที่แจ้งให้ สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้า ตามข้อ ๙๔ ก็ไม่มีรายชื่อสมาชิกที่เชิญเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค เช่นเดียวกัน

(๓) ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่มีจำนวนไม่ครบ ๑๐๐ คน กล่าวคือ ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๙๑ กำหนดให้การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๙๐ มาประชุมไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน จึงจะเป็นองค์ประชุม ข้อเท็จจริงพรรคชาวไทยส่งบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค จำนวน ๑๐๒ คน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้ว ดังนี้

๑) ชื่อตัวและชื่อสกุลซ้ำกัน จำนวน ๑ คน

๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องสอบปากคำ ผู้ที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อนามผู้เข้าประชุมใหญ่ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมอบหมาย จำนวน ๙ คน ให้ถ้อยคำว่าไม่เป็นสมาชิก ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อนามผู้เข้าร่วมประชุม ไม่รู้จักพรรคชาวไทย ไม่รู้ว่าตั้งอยู่ที่ใดและไม่รู้จักคณะกรรมการบริหารพรรคชาวไทย ได้แก่ นางสาวศิริวาริ สุวรรณวิสิทธิ์ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๑๐ นางสาวยุรา จันทร์นิล ผู้เข้าร่วมประชุม ลำดับที่ ๒๓ นางสาวลำพิ่ง บุญหนัก ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๒๖ นางสาววรรณ ปันกลาง ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๕๕ นายลำไพโร ไพรสนธิ์ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๙๐ นางสาวจำเนียร เอี่ยมอนันต์ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๙๒ และนายสมพงษ์ นาคศิริ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๙๕

๓) ไม่ปรากฏหลักฐานการเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ จำนวน ๑๒ คน ได้แก่ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๑๒, ๓๔, ๓๕, ๓๗, ๓๘, ๓๙, ๕๔, ๖๑, ๖๔, ๖๕, ๖๗ และลำดับที่ ๗๓ ตามข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๑ สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ บุคคลที่มีอุปการคุณ

ต่อพรรค คือ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษหรือผู้เชี่ยวชาญที่คณะกรรมการบริหารพรรคมีมติให้เชิญเข้าเป็นสมาชิก สมาชิกกิตติมศักดิ์ ไม่ต้องเสียค่าบำรุง ข้อเท็จจริงพรรคชี้แจงว่า เหตุที่ไม่ส่งสำเนาใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลดังกล่าว เนื่องจากเป็นสมาชิกสังเกตการณ์เข้าร่วมประชุม (หนังสือพรรคชาวไทย ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๕) จึงเข้าใจว่าเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ที่ทางพรรคเชิญเข้าร่วมประชุม (หนังสือพรรคชาวไทย ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕)

๔) สอบปากคำนางคำพอง ไชยวงศ์ ซึ่งเป็นอาของนางสาวพรทิพย์ คำชมภู ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๕๖ ให้ถ้อยคำว่า ในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันประชุมใหญ่ พรรคชาวไทย นางสาวพรทิพย์ คำชมภู ไม่อยู่ในประเทศไทย

๕) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องแจ้งว่า ได้โทรศัพท์สอบถามผู้ที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายนามผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ สรุปว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่ จำนวน ๕ คน ได้แก่ นางสาวคำพันธ์ นักร้อง ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๓๑ นางสาวดวงใจ สีผึ้ง ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๔๐ นายอุทัย โคธิเสน ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๔๗ นางสาวพิณ ทองจุลย์ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๕๓ และนายทวี จิรกันตพงศ์ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๖๕

๖) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้สอบปากคำเข้าบ้านและผู้ปกครองท้องที่ไม่ปรากฏชื่อนางมล บัวเขียว ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๗๑ ในทะเบียนบ้านตามเอกสารที่พรรคชาวไทยจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง

๗) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานี ได้สอบปากคำ นายบุญมี แก้วน้ำอ่าง บิดาของนายสุรพล แก้วน้ำอ่าง ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๒๘ ให้ถ้อยคำว่า ลายมือที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของนายสุรพล แก้วน้ำอ่าง

๘) นางสาวลำพิ่ง บุญหนัก ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๒๖ ให้ถ้อยคำว่า ได้รู้จักกับ นายพรชัย จารุพัฒน์หิรัญ ผู้ที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๖ ซึ่งเป็นตัวแทนขายประกันบริษัทไทยประกันชีวิต และได้เคยมอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนให้กับบุคคลดังกล่าวไปเพื่อใช้ในการสมัครเป็นลูกค้าของบริษัทและให้ข้อสังเกตว่าชื่อบิดา - มารดา และสถานศึกษาตามที่ปรากฏในใบสมัครไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง

๕) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลพบุรี แจ้งว่า นางสาวดวงใจ สีสึง ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๔๐ ปรากฏชื่อบิดา-มารดา ในใบสมัครไม่ตรงกับความเป็นจริง

๑๐) ผู้เข้าร่วมประชุมที่เป็นพนักงานของบริษัทไทยประกันชีวิต ซึ่งมีนายเล็ก ช้างเผือก รองหัวหน้าพรรคชาวไทย เป็นพนักงานของบริษัทดังกล่าวเช่นเดียวกัน จำนวน ๓ คน ให้ถ้อยคำ ดังนี้

- นายรังสรรค์ เพชรศรีจันทร์ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๕๐ ตามภูมิลำเนา ปัจจุบันให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคชาวไทย โดยการชักชวนของนายเล็ก ช้างเผือก และได้เข้าร่วมประชุม แต่ลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายนามผู้เข้าร่วมประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของตนเองเนื่องจากอยู่ร่วมประชุม เพียงครั้งวัน มีธุระจึงกลับก่อน

- นายคงสมุท มิ่งทะเล ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๔ ให้ถ้อยคำโดยสรุปว่าเป็นสมาชิกพรรคชาวไทยโดยการชักชวนของนายเล็ก ช้างเผือก ได้เข้าร่วมประชุมและลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

- นายพรชัย จารุพัฒน์หิรัญ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๖ ให้ถ้อยคำโดยสรุปว่า สมัครเป็นสมาชิกพรรคชาวไทย เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๕ ได้เข้าร่วมประชุมและลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

(๔) ไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานว่าการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค กล่าวคือ ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๐๖ กำหนดให้การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรคและแนวนโยบายของพรรคจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคและได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ ข้อเท็จจริงพรรคชาวไทยได้ชี้แจงว่าได้ดำเนินการ โดยได้รับความเห็นชอบในที่ประชุมของคณะกรรมการบริหารพรรค ในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๕ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบรายงานการประชุมครั้งดังกล่าว ไม่ปรากฏข้อความตามที่พรรคชาวไทยชี้แจงแต่อย่างใด

๖. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่าพรรคชาวไทยกระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๑ และข้อ ๑๐๖ ดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ไม่มีผู้แทนของสาขาพรรคเข้าร่วมประชุม ไม่มีรายชื่อสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรคให้

เข้าร่วมประชุมและหนังสือเชิญประชุมก็ไม่ระบุชื่อสมาชิกเช่นเดียวกัน จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ ๑๐๐ คน และไม่ปรากฏเอกสารที่คณะกรรมการบริหารพรรคให้ความเห็นชอบการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค จึงเห็นสมควรดำเนินการ ดังนี้

(๑) ไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคชาวไทย ตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓

(๒) พรรคชาวไทยไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ ที่กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง โดยกระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๙๐ ข้อ ๙๑ และข้อ ๑๐๖ เมื่อพรรคชาวไทยไม่ปฏิบัติตาม จึงมีเหตุให้ยุบพรรคชาวไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

(๓) พรรคชาวไทยอ้างว่าได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วไม่เป็นไปตามที่พรรคชาวไทยแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง การกระทำดังกล่าวของพรรคชาวไทยจึงเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามมาตรา ๒๒ ซึ่งอาจเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗

๗. พรรคชาวไทยได้เคยอ้างว่าได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า พรรคชาวไทยไม่ดำเนินการตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคจึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาวไทยตามมติที่ประชุมใหญ่ดังกล่าว

นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาวไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

สรุปข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พรรคชาวไทย (โดยนายเล็ก ช้างเผือก) ผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๖ และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ สรุปได้ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคชาวไทย ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ว่าได้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ โดยมีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ รวม ๓ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๘ ข้อ ๑๕ และข้อ ๑๑ และเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๑๒ คน โดยมีนายณัฐ ศรีเฟื่องฟู เป็นหัวหน้าพรรค และมีนายรัชชัย ทองใบน้อย เป็นเลขาธิการพรรค เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยข้อบังคับพรรคทุกประการ

๒. เนื่องจากนายณัฐ ศรีเฟื่องฟู ได้ลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคทำให้กรรมการชุดเดิมสิ้นสุดลง และอีกประการหนึ่ง สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคเดิมเลขที่ ๕๐/๓ ได้สิ้นสุดสัญญาเช่าทำให้พรรคไม่สามารถอยู่ต่อได้ จึงได้ย้ายที่ทำการพรรคไปอยู่เลขที่ ๒๔/๓๕ ซอยอ่อนนุช ๒๕ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ๑๐๒๕๐ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๖๖๓ ๐๕๐๖ กด ๑ เมื่อพรรคชาวไทยได้แจ้งมติที่ประชุมพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ติดต่อและส่งหนังสือมายังสำนักงานแห่งใหม่ทุกครั้งหลังจากประชุมพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เป็นต้นมา แสดงว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยอมรับว่าการประชุมดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายและมติข้อบังคับทุกประการ

๓. การออกหนังสือเชิญประชุมได้กระทำถูกต้อง และบุคคลที่เข้าร่วมประชุมได้เข้าร่วมประชุมจริง ส่วนที่บุคคลอื่นที่คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานนั้น ปรากฏว่าบุคคลเหล่านั้นทุกคนได้เดินทางมาอยู่จังหวัดสมุทรปราการเพื่อทำงาน เช่น นายพรชัย จารุพัฒน์ศิริชัย ได้เข้าร่วมกิจกรรมพรรคมาโดยตลอด และนายคงสมุทร มิ่งทะเล ให้การยอมรับว่าได้เข้าร่วมประชุมและลงลายมือชื่อด้วยตนเอง ส่วนการเข้าร่วมประชุมของสมาชิกนั้นประกอบด้วยสมาชิกพรรคและผู้สังเกตการณ์ จึงครบเป็นองค์ประชุม

ของพรรค กรณีของสาขาพรรคนั้นได้เชิญมาประชุมแล้ว แต่ไม่มาอ้างว่าอยู่ไกลและผู้เข้าประชุมอาจฝากใครมาประชุมแล้วให้เซ็นชื่อแทน ซึ่งเป็นการกระทำที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์

๔. นายพรชัย จารุพัฒน์ศิริ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๖ ให้ถ้อยคำว่าสมัครเป็นสมาชิกพรรคชาวไทย เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๕ ได้เข้าร่วมประชุมและลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

๕. ตามที่ผู้ร้องได้กล่าวหาว่าผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้ลงลายมือชื่อเข้าประชุมด้วยตนเองนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมประชุมบางคนติดธุระไม่สามารถมาเข้าร่วมประชุมด้วยตนเองได้ จึงได้มอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมและลงนามแทน

๖. การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคชาวไทย ผู้เข้าร่วมประชุมตามข้อบังคับพรรคชาวไทย ต้องมีผู้เข้าประชุม ๑๐๐ คน ซึ่งตามข้อเท็จจริงมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๐๒ คน แต่มีผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งคือ นางนิตยา คำชมภู ลำดับที่ ๑๕ ชื่อสกุลซ้ำกัน ฉะนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมจึงเหลือเพียง ๑๐๑ คน ซึ่งก็เกิน ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรค

(๑) ผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกนั้น เป็นบุคคลที่มีอุปการคุณต่อพรรค หรือผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ หรือผู้เชี่ยวชาญที่คณะกรรมการบริหารพรรคได้เชิญให้เข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์ ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับพรรค

(๒) ตามข้อบังคับพรรคต้องมีตัวแทนของสาขาพรรคมาเข้าร่วมประชุม ทางพรรคได้แจ้งให้สาขาทุกสาขามาประชุมในวันดังกล่าว แต่ได้รับแจ้งจากสาขาพรรคดังกล่าวว่าติดธุระไม่สามารถมาประชุมได้ และอยู่ไกลกับสถานที่ประชุม ไม่มีค่ารถเดินทางมาประชุม ทางพรรคไม่สามารถจะบังคับสาขาพรรคให้มาเข้าร่วมประชุมได้

๗. ที่ประชุมได้ลงมติให้มีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค หากคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับแล้ว เพราะเหตุใดคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงได้ส่งเอกสารต่าง ๆ มายังสถานที่ทำการใหม่ของพรรคชาวไทย เลขที่ ๒๔/๓๕ อ่อนนุช ๒๕ สุขุมวิท ๗๗ แขวง สวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร ตามมติของพรรค

๘. การประชุมเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคจากนายประสาน จุ้ยยิ้ม หัวหน้าพรรคมาเป็นนายณัฐ ศรีเฟื่องฟูง หัวหน้าพรรค ก็ได้มีผู้เข้าร่วมประชุมถึง ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรค แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองก่อนอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงได้ และได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๕. การที่สาขาพรรคบางสาขาพรรคได้ปฏิเสธว่าไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคและเป็นสาขาพรรค แต่เหตุใดทุกครั้งที่พรรคชาวไทยส่งเงินธนาฉัตติ ที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้ จึงมีการรับเงินไปทุกครั้ง

ผู้ถูกร้อง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยและมีคำสั่งไม่ยุบพรรคชาวไทย และให้นายทะเบียน พรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาวไทย ตามมติที่ประชุมทั้งครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๕ เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว การดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัญญิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรค การเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ พรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๓๓ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองหรือรายการ ตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียนหรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจาก นายทะเบียนและให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑)ล๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของ นายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

๑)ล๑

คำวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า พรรคชาวไทยเจ้มนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าได้จัด ประชุมใหญ่วิสามัญครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ เลือกคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ และเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค เพื่อให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ สำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่า พรรคชาวไทยไม่ดำเนินการตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ๒๕ คน ไม่ครบ ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค ตามมติการประชุมดังกล่าว ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๑/๓๗๐๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕

ต่อมาวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคชาวไทย โดยนายเล็ก ช้างเผือก รองหัวหน้าพรรค รักษาการแทนหัวหน้าพรรคแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าพรรคชาวไทยได้จัดประชุมใหญ่ วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ รวม ๓ ข้อ คือ ข้อ ๘ ข้อ ๑๕ และข้อ ๗๑ และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค ชุดใหม่ จำนวน ๑๒ คน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบรายงานการประชุมแล้ว และให้พรรคชาวไทยชี้แจงและส่งหลักฐานเพิ่มเติม ปราบกฏหลักฐานชื่อสมาชิก และผู้เข้าร่วมประชุม ตามที่พรรคชาวไทยชี้แจงและส่งหลักฐานให้นายทะเบียนเป็นเท็จ และพิจารณาได้ว่าพรรคชาวไทย กระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๑ และข้อ ๑๐๖ คือผู้ร่วม การประชุมใหญ่วิสามัญครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ไม่มีผู้แทนสาขาพรรค เข้าร่วมประชุม ไม่มีรายชื่อสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรคให้เข้าร่วมประชุม หนังสือเชิญไม่ระบุชื่อสมาชิก จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ ๑๐๐ คน ไม่ปรากฏเอกสาร ที่คณะกรรมการบริหารพรรคให้ความเห็นชอบการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องจึงไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และกรรมการบริหารพรรคตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ของพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ และยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้ ยุบพรรคชาวไทย ตามเหตุแห่งมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เพราะไม่จัดการประชุมใหญ่ให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ โดยฝ่าฝืน ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๑ และข้อ ๑๐๖ ทั้งเห็นว่าพรรคชาวไทยเข้าข่าย ทำผิดฐานแจ้งความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน

พรรคชาวไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้มิตำสั่งไม่ยุบพรรคชาวไทยและให้นายทะเบียนตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค ตามมติที่ประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ และครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ ด้วย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๗ ชี้แจงหักล้างคำร้อง แก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

๑. การประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ ได้ตรวจสอบแล้วพรรคชาวไทยมีผู้มาร่วมประชุมเพียง ๕๕ คน ไม่ครบ ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๗๑ และไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และไม่รับแจ้งการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค

๒. การเปลี่ยนแปลงหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาวไทยตามมติที่ประชุมพรรคครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๔ ที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมือง ครั้งที่ ๘/๒๕๔๔ เห็นว่าพรรคชาวไทยดำเนินการถูกต้องแล้ว จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลง ฯ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

๓. การอ้างว่าสาขาพรรคชาวไทย ได้รับเงินจัดสรรจากกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองที่พรรคชาวไทยส่งไปให้เพื่อหักล้างคำปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นสมาชิกและสาขาพรรค ฯ ถือว่าเป็นเรื่องของพรรคชาวไทยที่ต้องตรวจสอบดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเอง ไม่เกี่ยวข้องกับตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งในเรื่องนี้

๔. การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งเอกสารติดต่อไปยังที่อยู่ใหม่ของพรรคชาวไทยเป็นเรื่องของการติดต่อทางธุรการเท่านั้น เพราะไม่สามารถติดต่อไปยังที่อยู่เดิมได้ มิใช่ขอรับการเปลี่ยนแปลง

๕. พรรคชาวไทยแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ว่า การประชุมใหญ่สามัญประจำปีครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ของพรรคชาวไทย มีมติเอกฉันท์ให้ยุบพรรคชาวไทย เพราะอยู่ระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยสั่งยุบพรรคชาวไทยของศาลรัฐธรรมนูญ

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อกล่าวหาของผู้ร้องมีหลักฐาน พยาน ชัดเจน คำร้องแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องไม่มีหลักฐาน พยาน เพียงพอหักล้างได้ จึงปรากฏข้อเท็จจริงว่า พรรคชาวไทยได้กระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๑ และข้อ ๑๐๖ อันได้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ไม่มีผู้แทนสาขาพรรคเข้าร่วมประชุม ไม่มีรายชื่อสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรคให้เข้าร่วมประชุม และหนังสือเชิญประชุมไม่ระบุชื่อสมาชิก จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ ๑๐๐ คน และไม่ปรากฏเอกสารที่คณะกรรมการบริหารพรรคให้ความเห็นชอบการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๖

จึงมีเหตุให้ยุบพรรคชาวไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

วินิจฉัยว่า พรรคชาวไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ เป็นเหตุให้ยุบพรรคชาวไทยตามมาตรา ๖๕
วรรคหนึ่ง (๕) จึงให้ยุบพรรคชาวไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลตำรวจเอก สุวรงค์ สุวรงค์เวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ